Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
Yrityslainsäädäntö
Santeri Suominen

Muistio

17.4.2026

EK: viranomaisten harkintavaltaan tarkkarajaisuutta & päätökset perusteltava yksityiskohtaisemmin

HE 22/2026 vp HE eduskunnalle luottolaitosdirektiivin täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Eduskunnan talousvaliokunnalle

TaV on pyytänyt EK:lta lausuntoa otsikkoasiassa. EK esittää lausuntonaan seuraavan.

Eurooppalaisten pankkien valvojien harkintaa sisältäviä pääoma- ja vakavaraisuusvaatimuksia on nostettu vuosina 2021-2024 noin 100 miljardin euron edestä Euroopan pankkiyhdistys EBF:n tutkimuksen mukaan. Lisäksi eurooppalainen pankkien valvonta- ja vakavaraisuuskehikko ovat tarkoittaneet nimenomaan suomalaisille isoille pankeille muutoinkin rankkoja vaatimuksia.

Mitä enemmän pankkeja säädellään ja mitä suurempaa vakavaraisuutta niiltä edellytetään, sen vähemmän pankeilla on kykyä lainoittaa ns. reaalitaloutta eli yrityksiä ja asuntoyhteisöjä ja yksityishenkilöitä, sillä rahoituksen hinta nousee loppuasiakkaan kannalta liian korkeaksi, koska pankkisääntely velvoittaa pankkia kohtelemaan tietyllä tavalla tietyn riskipitoisiksi katsottuja lainaeriä.
Erityisen pahasti tässä kärsivät pk-yritykset, jotka ovat tyypillisesti Suomessa ja muuallakin Euroopassa pitkälti pankkirahoituksen varassa. Isommilla liikkeeseenlaskijoilla voi olla käytettävissään pankkirahoituksen rinnalla pääomamarkkinoiden mahdollistama laajempi rahoituskanavavalikoima, mutta pankkisääntely vaikuttaa niihinkin.

Mitä sitten pitäisi tehdä? Mario Draghin raportti[1] vuodelta 2024 on varsin oikeilla jäljillä.

Lisäksi Ursula von der Leyenin II komissio on ottanut kehittääkseen Eurooppaan Savings and Investments Unionin (SIU), joka siis tarkoittaa mm. nimenomaan investointien synnyttämistä Eurooppaan eli toisin sanoen talouskasvua.[2]

Euroopan taloudellinen tilanne on kuitenkin siinä määrin haasteellinen, että talouskasvun synnyttämiseksi ja vauhdittamiseksi olisi uskallettava tehdä enemmän toimenpiteitä. EK:n valitettava arvio on, että tähän asti annetuilla lainsäädäntö- ja suositusesityksillä, joita komissio on antanut

[1] The Draghi report: A competitiveness strategy for Europe, 9.9.2024.

[2] ”Säästö- ja sijoitusunioni” on horisontaalinen mahdollistaja, joka luo rahoitusekosysteemin, joka hyödyttää EU:n strategisiin tavoitteisiin tehtäviä investointeja. Euroopan kyky vastata nykyisiin haasteisiin – kuten ilmastonmuutokseen, nopeisiin teknologisiin muutoksiin ja uusiin geopoliittisiin dynamiikoihin – vaatii merkittäviä investointeja, joiden Draghin raportissa arvioidaan olevan 750–800 miljardia euroa lisää vuodessa vuoteen 2030 mennessä. Linkki: https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/savings-and-investments-union_en#what

SIU:n otsakkeen alla, ei tulla tavoittamaan Draghin raportissa esitettyä haastetta kilpailukyvyn paranemisesta. Tarvitaan siis lisää toimia sekä EU- että kotimaisella tasolla.

EK toivoo TaV:lta toimia

EK toivoo, että TaV edellyttää, että käsillä olevaan HE:een tehdään Finanssiala ry:n lausunnossa esitetyt täsmennykset.

TaV esitti jo vuonna 2021 mietinnössään tiettyjä tarkentavia lisäyksiä, jotta EU-direktiivi tulisi implementoiduksi asianmukaisesti, koska direktiivissä on asetettu viranomaisten päätöksenteolle yhä korkeampia sisällöllisiä vaatimuksia.[3]

TaV:n 2021 mietinnössä esitetty pitäisikin nyt toteuttaa, jotta viranomaisten perusteluvelvollisuuteen saataisiin myös käytännössä ne lisäykset, joita TaV edellytti vuonna 2021.

Miksi viranomaisten perusteluvelvollisuutta tulee täydentää?

Järjestelmäriskipuskurivaateen asettamispäätös on perusteltava tarkoin. Ilman sitä viranomaistoiminta ei täytä täsmällisyyden, tarkkarajaisuuden ja ennustettavuuden vaatimuksia. Laissa on säädettävä, että järjestelmäriskipuskurivaateen asettamispäätöksessä on:

- avattava kattavasti ne riskit, joiden perusteella vaade asetetaan,
- arvioitava määrällisesti tunnistetun riskin suuruus ja
- johdettava pääomavaade siitä läpinäkyvästi.

Perusteluvelvollisuus on viranomaispäätösten ja -ratkaisujen keskeinen oikeusturvatekijä oikeusvaltiossa. Vrt. tuomioistuintenkin on perusteltava riittävällä tavalla ratkaisunsa, jotta asianosaisten oikeusturva voi käytännössä toteutua ja muutoksenhaku olla tosiasiassa mahdollista. Päätöksen tai ratkaisun asianosaisen on voitava arvioida, onko hänen etujensa mukaista saattaa asia toimivaltaisen (valitus-)tuomioistuimen käsiteltäväksi.

EK korostaa, että pelkkä EU-viranomaisten mukana oleminen järjestelmäriskipuskurivaateen asetannassa ei toteuta niitä oikeusvaikutuksia,

[3] TaVM 3/2021 vp: HE 171/2020 vp, Hallituksen esitys eduskunnalle luottolaitos- sekä elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivien täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi, linkki: https://www.eduskunta.fi/asiat-ja-aanestykset/valtiopaivaasiat/asiakirjat/edktunnus/EDK-2021-AK-353484 TaV totesi em. mietinnössään, että *"…talousvaliokunta pitää näiden säännösten soveltamisessa välttämättömänä, että järjestelmäriskipuskurin asettamispäätöksessä avataan kattavasti ne riskit, joiden perusteella järjestelmäriskipuskuri asetetaan, tunnistetun riskin suuruus arvioidaan määrällisesti ja pääomavaade johdetaan siitä läpinäkyvästi niin, että järjestelmäriskipuskurin asettamispäätöksen perusteet ovat toistettavissa sääntelyn johdonmukaisuuden ja päätöksenteon ennakoitavuuden ja tasapuolisuuden varmistamiseksi. [--]"*

joita HE:ssä sillä esitetään olevan. Mukana oleminen ainoastaan turvaa sitä, että viranomainen ei voi asettaa niin suurta vaadetta, että se vaikuttaisi kielteisesti muihin jäsenvaltioihin tai EU-rahoitusmarkkinoihin kokonaisuutena. Yksittäisen pankin toiminnan käytännön hankaloituminen tai rahoituksen kanavoimisen vaikeutuminen ei lähtökohtaisesti kuulu arvioinnin piiriin.

Myöskään pelkkä yleishallinto-oikeudellinen hallintolain mukainen perusteluvelvollisuus ei tässä kontekstissä riitä kattamaan oikeusturvan tarvetta, vaan asia vaatii nimenomaista sääntelyä.

Lopuksi

EK pitää erittäin hyvänä, että HE:ssä on paikoin otettu huomioon EU:n luottolaitosdirektiivin muutosdirektiivin (CRD6) tarjoamat kansalliset lainsäädäntömahdollisuudet (kansalliset optiot), joita TaV aiemmin edellytti Suomen neuvottelutavoitteiksi, kun EU:ssa käsiteltiin Basel III -standardien sisällyttämistä EU:n lainsäädäntöön.